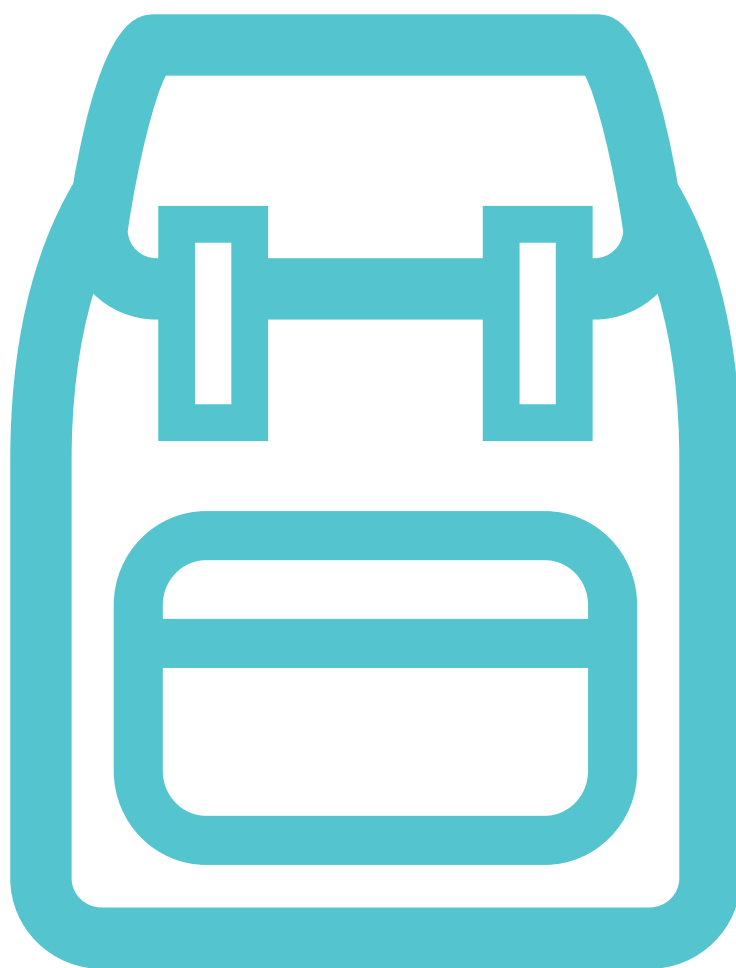

Turistický poznávací okruh

městem Ústí nad Orlicí

V Oustí se turista neztratí.

[pochodujou]

Turistický poznávací okruh
městem Ústí nad Orlicí

Turistický poznávací okruh městem Ústí nad Orlicí (a jeho nejbližším okolím)

Veřejnosti je zpřístupněn nový produkt „Turistický poznávací okruhu městem Ústí nad Orlicí“. Výstupy projektu mají umožnit návštěvníkům při aktivním odpočinku poznat zajímavosti města Ústí nad Orlicí, navštívit historické budovy, zajímavá místa a volnočasové turistické cíle. Trasu okruhu lze projít pěšky nebo na kole v plném rozsahu 14 kilometrů nebo si trasu rozdělit na dva až tři samostatné procházky - střed města, k rozhledně, do tábořiště Cakle.

Jednotlivá zastávková místa okruhu jsou opatřena popisem na samostatně stojící tabulce. Jsou k dispozici leták s popisem trasy a mapa města se zakreslenou trasou okruhu. V rámci realizace projektu byl natočen film o Hernychově vile, vytvořen mobilní navigační systém pro chytré telefony a na ochozu rozhledny byly umístěny tabule s vyobrazením panoramat výhledů.

Veškeré informace k okruhu jsou k dispozici na www.ustinadorlici.cz, kde jsou doplněny virtuálními prohlídkami jednotlivých zastavení okruhu.

Popis trasy

Start: Mírové náměstí

Značení: trasa vede po značených turistických trasách, rozcestník turistických tras a mapy jsou u autobusového nádraží, okruh má v terénu svoji značku, je možné jej zkrátit nebo rozdělit

Zastávková místa: 12 míst s tabulkami s popisem jednotlivých zastavení

Terén: trasy vedou převážně městem, v terénu po zpevněných a lesních cestách

Délka: 14 km

Ze středu **Mírového náměstí (1)** vyjdeme pravým horním rohem kolem hotelu Florida ul. 17. listopadu k budově městského muzea, k **Hernychově vile (2)**. Odtud jdeme po modré značce (vede až do sedla U Zabitého) kolem budovy **gymnázia (3)** a k památníku odboje, **soše bubnujícího legionáře (4)**. Pokračujeme po ul. T. G. Masaryka přes světelný přechod k památkově chráněné empírové budově **železniční zastávky Ústí nad Orlicí - město (5)**. Podél žel. budovy a tratě dojdeme až k jejímu podjezdu.

Zkrácení trasy (vynechání místa 6 a 7): u podjezdu přejdeme ul. Lázeňskou a půjdeme Palackého sady a ul. Moravskou podél hlavní silnice I/14 k podchodu u hotelu Avion.

Projdeme podjezdem a k rozhledně dále pokračujeme po modré trase Řehořovým dolem kolem odbočky k Poustevníkově studánce, přes mýtinku U Staré Oustí do sedla U Zabitého. Odtud dojdeme po zelené

značce k **rozhledně** a chatě KČT na Andrlově chlumu (6). Do města se od rozhledny vracíme po zelené trase podél kapliček **křížové cesty** (7) k Mendriku a k podchodu u hotelu Avion, kam dojde i zkrácená trasa. Projdeme podchodem a vydáme se ul. M. R. Štefánika a vlevo ul. Husovou kolem budovy okresního soudu po žluté trase k **Roškotovu divadlu** (8).

Zkrácení trasy (vynechání místa 9, 10 a 11): od divadla jdeme po žluté trase vzhůru vpravo ul. M. Jar. Kociana kolem budovy Jednoty bratrské. Na křižovatce u hasičárny odbočíme vpravo a do výchozího místa okruhu na Mírové náměstí (1) se vrátíme po červené trase kolem Kocianova rodného domu a kostela Nanebevzetí Panny Marie (12).

* Od místa 8 pokračujeme ul. Husovou a dále rovně po značkách okruhu. Na křižovatce na konci ulice (ul. Pickova) odbočíme vlevo, přejdeme světelný přechod a pokračujeme ul. V Lukách ke **sportovnímu areálu** (9), kde je možné se občerstvit, navštívit nebo prohlédnout si sportoviště a aquapark. Trasa okruhu nás dále povede kolem bowlingu k čerpací stanici, kde přejdeme bezpečně po přechodu silnici I/14 a vydáme se vpravo (nebo přímo pokračujeme vlevo po zelené značce, vynecháme místo 10) 200 m po pěší stezce vzhůru a po odbočení vlevo dojdeme k **městskému hřbitovu** (10).

Zde si prohlédneme hroby významných osobností a zajímavé umělecké výzdoby hrobů. Hřbitov opustíme zadním východem a napojíme se na zelenou trasu. Po ní se vydáme vpravo a kolem železniční zastávky Dolní Libchavy a řeky Tichá Orlice dojdeme na rozcestí Cakle. Přejdeme na modrou značku (vede až do cíle okruhu) přes dva mosty k rozcestníku Staré Oldřichovice. Zde odbočíme vlevo (100 m) k areálu aktivní turistiky, **tábořišti Cakle** (11), na břehu Tiché Orlice. Po občerstvení a odpočinku se z areálu vrátíme na rozcestí a pokračujeme vlevo po modré značce do centra města k autobusovému nádraží. Odtud půjdeme po červené trase kolem hasičárny a Kocianova rodného domu ke **kostelu Nanebevzetí Panny Marie** (12) a na Mírové náměstí (1).

Zastávková místa turistického okruhu:

(číslovaná zastávková místa + GPS)

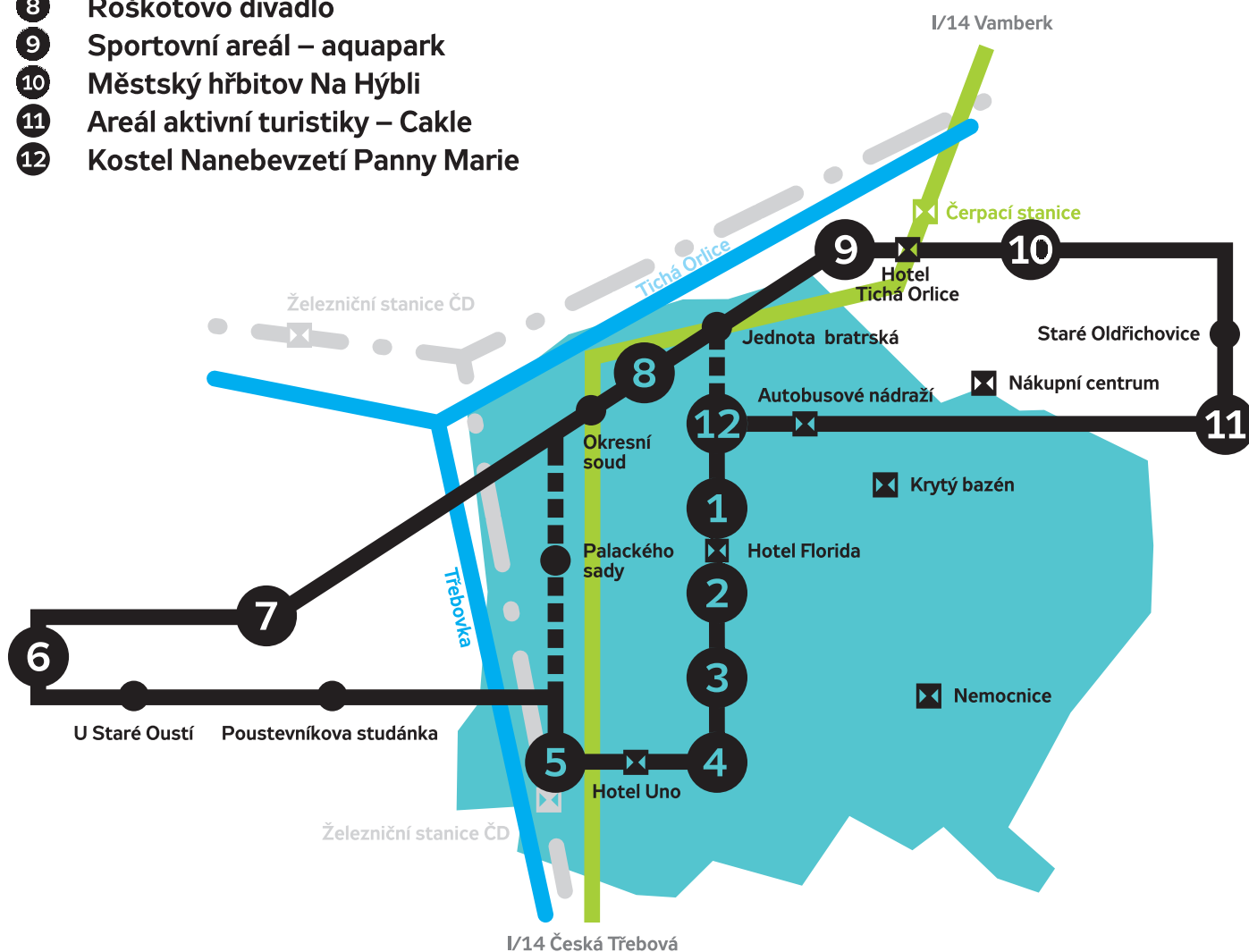
1. Mírové náměstí	49° 58'25.212"N, 16° 23'39.156"E
2. Hernychova vila	49° 58'23.313"N, 16° 23'46.312"E
3. Gymnázium	49° 58'17.398"N, 16° 23'44.864"E
4. Památník odboje	49° 58'12.867"N, 16° 23'46.678"E
5. Železniční zastávka Ústí nad Orlicí - město	49° 58'6.955"N, 16° 23'45.867"E
6. Rozhledna na Andrlově chlumu	49° 57'36.472"N, 16° 22'26.646"E
7. Křížová cesta	49° 57'49.684"N, 16° 23'3.992"E
8. Roškotovo divadlo	49° 58'29.701"N, 16° 23'30.791"E
9. Sportovní areál - aquapark	49° 58'51.379"N, 16° 23'29.483"E
10. Městský hřbitov Na Hybli	49° 58'54.154"N, 16° 23'44.490"E
11. Areál aktivní turistiky - Cakle	49° 59'5.717"N, 16° 24'17.699"E
12. Kostel Nanebevzetí Panny Marie	49° 58'27.561"N, 16° 23'36.472"E

Turistický poznávací okruh

městem Ústí nad Orlicí

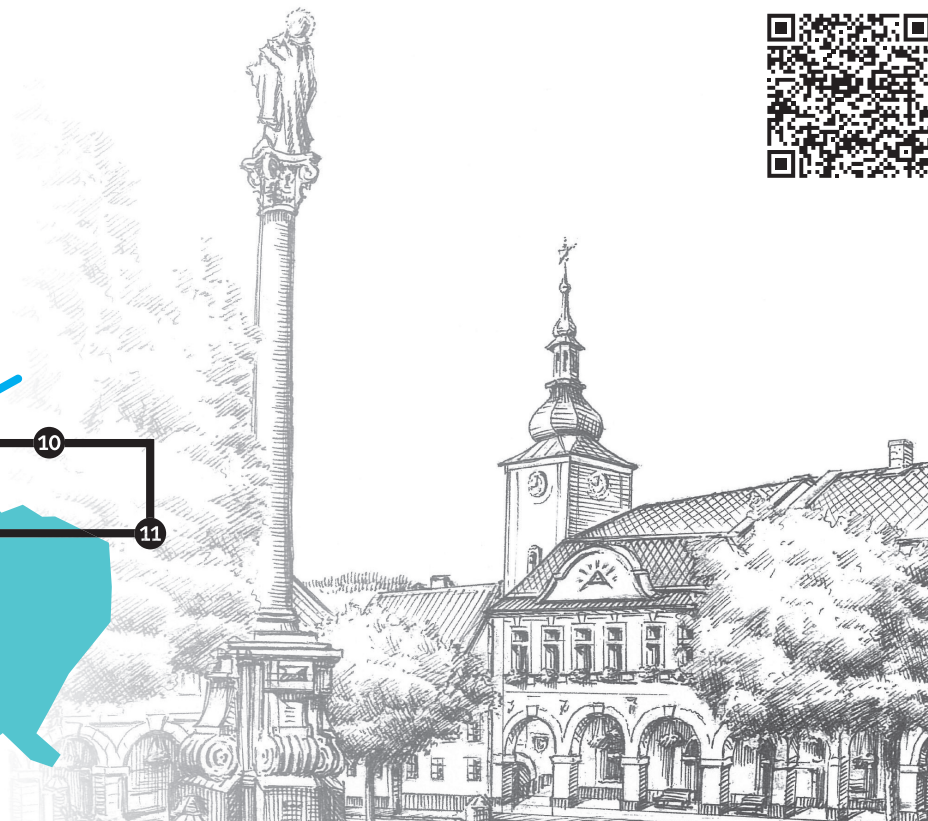
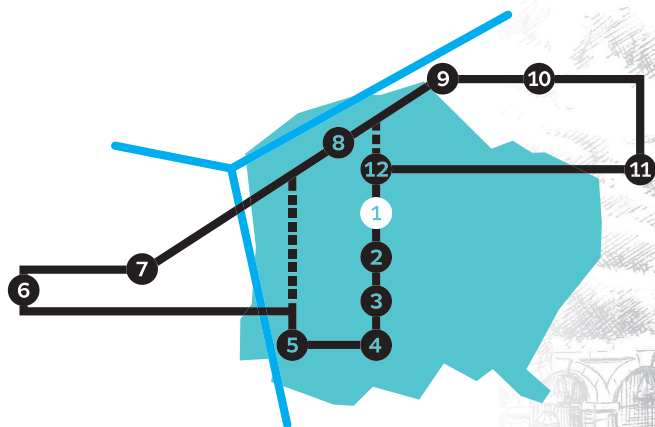
- 1 Mírové náměstí
- 2 Hernychova vila
- 3 Gymnázium
- 4 Památník odboje
- 5 Železniční zastávka Ústí nad Orlicí – město
- 6 Rozhledna na Andrlově chlumu
- 7 Křížová cesta
- 8 Roškotovo divadlo
- 9 Sportovní areál – aquapark
- 10 Městský hřbitov Na Hýbli
- 11 Areál aktivní turistiky – Cakle
- 12 Kostel Nanebevzetí Panny Marie

[Legenda]

- Železnice
- Trasa Turistického okruhu městem Ústí n. O.
- Řeka
- Hlavní silniční komunikace
- Zastávkové místo okruhu
- Další zajímavosti na trase okruhu
- Ostatní budovy (hotely,...)

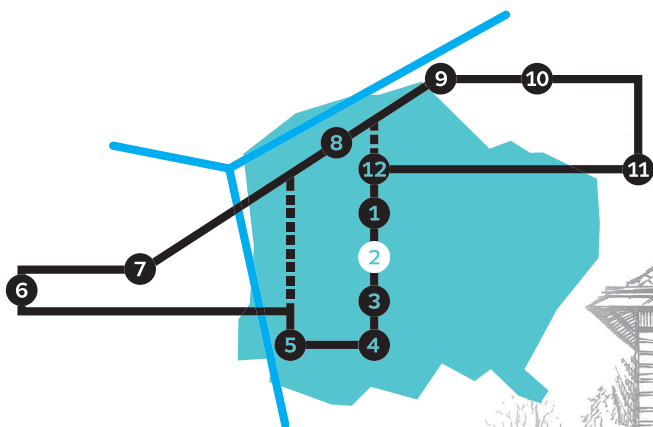

1 | Mírové náměstí

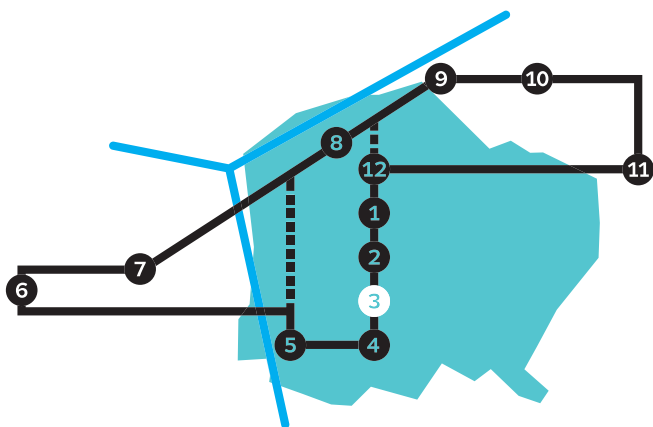
Ústecké náměstí se svým téměř čtvercovým půdorysem je pamětníkem samých počátků historie tohoto města. Ne však v této podobě, protože ve 13. i dalších stoletích bylo rozhodujícím stavebním materiálem dřevo. A to mělo na svědomí hned dva velké požáry. V letech 1498 a 1706. Při prvním shořela do základů radnice a s ní veškerá dokumentace. Proto chybí nejstarší záznamy o našem městě. Druhý požár těžce postihl střed města. Ze spálenišť, hlavně kolem náměstí, začaly pak vyrůstat již zděné budovy řemesníků a obchodníků. Náměstí dostalo vzhled velmi podobný tomu dnešnímu. Podstatné je, že na severní a západní straně byla obnovena podloubí, která jsou chloubou města dosud. A samozřejmě vznikla nová barokní radnice, daná do užívání v roce 1723. Na jejím průčelí je zasazen kamenný lichtenštejnský znak a pamětní deska, sdělující, že se v tomto domě narodil český buditel a kněz Matěj Josef Sychra. V této budově sídlil do roku 1929 okresní soud, od roku 1932 sloužila jako městské muzeum. Za protektorátu v roce 1941 zde začala úřadovat správa města. Během dalších let se ukázala nezbytnost provést rozsáhlou rekonstrukci, která měla zajistit nové prostory a jejich vybavení odpovídající nové době. Ta proběhla v letech 1995-1998. I nadále zde sídlí Městský úřad.

Barokní Mariánský morový sloup, postavený uprostřed náměstí jako dík za ukončení morové epidemie, byl vysvěcen v roce 1739. Na východní (horní) straně náměstí zaujme dům č.p. 87 - spořitelna. Podle plánů architektů Maříka a Pešiny z Prahy byla postavena v letech 1906-1907. Vlevo stojící jednopatrový kamenný dům nezaujme jako takový, ale skutečností, že zde bydlela a tvořila Magdaléna Dobromila Rettigová. Stejně tak nikoliv ze stavebního hlediska, nýbrž z pohledu historie zaujme dům č.p. 7, jenž sloužil jako školní budova. Je také zajímavé sledovat, jak se měnil název tohoto prostranství. Tím nejstarším bylo Na rynku, za první republiky Wilsonovo náměstí. Za protektorátu Hlavní náměstí (Hauptplatz), po válce Náměstí dr. Edvarda Beneše. Následovalo Náměstí míru a dnes je to Mírové náměstí.

2 | Hernychova vila

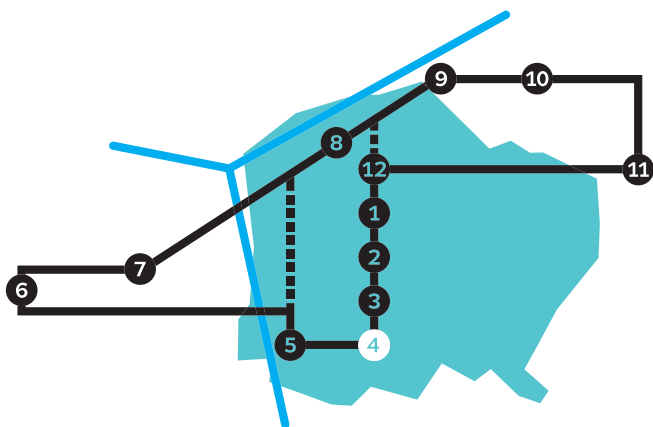
Skutečně honosnou vilu v secesním slohu nechal postavit jako doklad svého významného postavení mezi podnikateli v oblasti textilního průmyslu pan Florian Hernych (1855-1923). A suma, kterou údajně za tuto výjimečnou stavbu zaplatil, tomu také odpovídá 460 000 rakouských korun. Pod stavební dokumentací pro tuto vilu se podepsala karlínská firma Matěje Blechy, významného pražského architekta a stavitele. Aby tato jinak mimořádně úspěšná firma zvládala nebývalý počet zakázek, spolupracovala s řadou dalších významných architektů. V letech 1904-1907, kdy vznikal projekt Hernychovy vily, řadu návrhů na ní vytvořila dvojice Emil Králíček (architekt) a Celda Klouček (sochař). Ač pro to nejsou jednoznačné důkazy, dá se nakonec usuzovat, že projektantem vily byl Emil Králíček. Vlastní stavbu prováděl bratr Floriana Hernycha, Josef. Na novou budovu, mající č.p. 72, bylo vydáno stavební povolení 15. března 1906 a její kolaudace proběhla 25. února 1907. Přes nemalé finanční problémy, do kterých se Hernychova firma dostávala, zůstala vila ve vlastnictví Hernychů až do roku 1951. V následující politické situaci se o ni zajímala řada subjektů, ale nakonec zvítězil názor pronajmout ji v roce 1955 Hudební škole, Okresní lidové knihovně, Domu osvěty a vývažovně ZDŠ. V roce 1971 zde byl umístěn Památník revolučních tradic. Po změně politických poměrů v roce 1989 došlo k navrácení vily původním majitelům. Jediný, kdo zde setrval i nadále, byla Základní umělecká škola Jaroslava Kociana, která platila majitelům nájem. Ale i ta se v roce 2002 odstěhovala. V podstatě prázdná budova přešla po složitých jednáních v poněkud neutěšeném stavu v roce 2003 do vlastnictví města. Pro záměr využívat ji v budoucnosti jako Kulturně společenské centrum česko-polského příhraničí a současně jako sídlo Městského muzea musela projít důkladnou rekonstrukcí. Ta byla započata na podzim roku 2006. Po jejím dokončení došlo 26. dubna 2008 ke slavnostnímu otevření. Navíc byla v suterénu otevřena restaurace. Zahrada se umístěním několika nových plastik, z nichž nejvýznamnější je Mrtvý Abel ústeckého rodáka Quido Kociana, stala galerií pod širou oblohou. Hernychova vila je použitým stavebním stylem ve městě ojedinělá a vysoce překračuje místní architektonický průměr.

3 | Gymnázium

Kdo projíždí Ústím nad Orlicí vlakem, nebo do něho vjíždí silnicí od Andrlova chlumu, nemůže v panoramatu města přehlédnout impozantní školní budovu. První jednání o její výstavbu probíhala již během devadesátých let 19. století. Ovšem zásadní zlom nastal v okamžiku, kdy továrník Florian Hernych se syny Emilem a Richardem v dubnu roku 1907 darovali městu potřebné pozemky na uskutečnění tohoto záměru. O rok později vyzvala Místní školní rada pražského architekta a stavitele Jana Pacla, aby zhotovil studii a pak kompletní projekt. Zpoždování termínů předání dokumentace od pana architekta a problémy s financováním na straně zadavatele vedly rychle k oboustranně velmi vypjatým vztahům. Když byly v červnu 1910 vytyčeny základy a měly začít výkopové práce, vzdal se Jan Pacl nečekaně účasti na nich. Úkolu se ujal místní stavitel Josef Hernych. Ten ale prováděl jen betonářské a zednické práce. Ostatní řemesla byla zadávána výběrovým řízením. To byl důvod nepříjemných posunů termínů dokončení stavby. Přesto kolaudace proběhla 28. dubna 1914 a tím umožnila zahájení vyučování. I po ní ale ještě řadu měsíců probíhaly závěrečné práce. Teprve 6. listopadu 1916 lanškrounský okresní hejtman a předseda Okresní školní rady vydal definitivní povolení k užívání budovy. Bohužel stavbu v podstatě od samého začátku provázely problémy. Nejprve vnikla voda do sklepů, pak se muselo rekonstruovat vstupní schodiště. Problém největší ale představuje základové prostředí. Plastické a hluboké jíly způsobují dodnes pokles základů stavby a praskání zdí nad nimi. Konec neměl ani spor mezi architektem Paclem a Školní radou, který vyvrcholil roku 1928 podáním oboustranné žaloby. To již škola sloužila dlouhá léta jako chlapecká. Bylo zde 5 tříd obecné a 4 třídy měšťanské školy. Opomenout nelze tehdejší úspěšné jednání města s místním Sokolem o postavení tělocvičny. Teprve v roce 1946 zde došlo k otevření Státního reálného gymnázia. Je dobré upozornit, že na školní budově a tělocvičně je umístěno šest reliéfů od sochaře Josefa Drahoňovského a uvnitř celkem deset kruhových reliéfů významných osobností českých dějin od Josefa Mařatky.

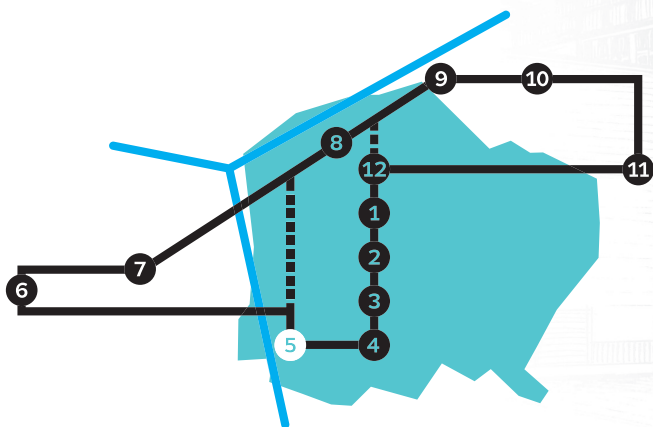

4 | Památník odboje

Po vyhlášení samostatného Československého státu, začaly se v obcích a městech budovat památníky padlým spoluobčanům. V roce 1919 byl v Ústí nad Orlicí zřízen spolek pod názvem Kuratorium pro postavení Památníku odboje. Jeho činnost podpořili, a to i finančně, významné osobnosti města. Výběr sochaře pomohli zajistit ředitelé škol Josef Chramosta a Josef Jaroslav Filipi. Ti oslovili svého známého, Rodinova žáka, akademického sochaře Josefa Mařatku. Tomu se podařilo mistrovským způsobem nejen vytvořit rozměrné dílo, ale také nenápadně vsunout do sochy bubnujícího francouzského legionáře nadčasovou symboliku. Hlava je vědomě otočena k severu, odkud přicházel do Čech nepřítel z tehdejšího Dolního a Horního Slezska, a legionář pod heslem „Ted - nebo nikdy“ svolává bubnováním Čechy k útoku proti němu.

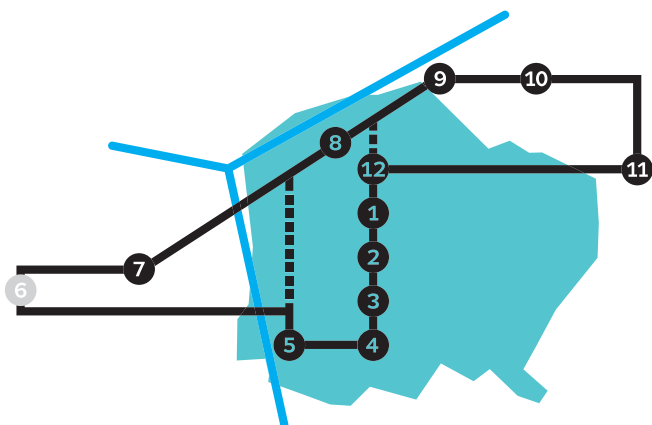
Nutno připomenout, že boční strana základny obsahuje schránku s prstí od Zborova.

Po pádu druhé republiky 15. března 1939 a obsazení Ústí nacisty dali okupanti příkaz k odstranění tohoto legionářského symbolu. Dělníci jej opatrně rozebrali a uložili do odlehle stavební ohrady firmy Radechovský. Tam pozapomenutý památník přečkal celou válku a v roce 1945 se dočkal svého obnovení. O něco později byla na čelní stranu základny umístěna pamětní deska se jmény místních obětí 2. světové války.

5 | Železniční zastávka Ústí nad Orlicí-město

Na svou dobu byla stavba železniční trati Olomouc - Praha nesmírně odvážným počinem. Zejména vezmeme-li v úvahu, že na projektování její podstatné části se podílel relativně mladý Jan Perner (1815-1845), teprve od 1. března 1842 státní úředník s funkcí vrchní inženýr státních drah. Se stavbou této páteřní tratě se započalo v roce 1843. Její první část z Olomouce do Pardubic měl svěřenu Karel Keisler a úsek z Pardubic do Prahy vedl osobně Jan Perner. Trať byla slavnostně uvedena do provozu 20. srpna 1845. S výstavbou trati úzce souviselo budování jednotlivých zastávek. Tu ústeckou, mající dnes neoficiální název Staré nádraží, vyprojektoval v empírovém stylu Antonín Jüngling. Je zajímavé, že střed staniční budovy sloužil původně jako vodní nádrž pro parní lokomotivy. Naproti přes koleje bylo ještě postaveno skladiště s jednou manipulační kolejí. Tak tomu bylo až do roku 1874, kdy došlo k otevření trati do Kyšperka. A s tím i k otevření druhé nádražní budovy v Ústí n. O., tzv. Nového nádraží. Proto význam této železniční zastávky Ústí nad Orlicí - město upadl, což se záhy projevilo i na jejím nezadržitelném chátrání. Naštěstí byla tato staniční budova, dnes nejstarší na výše uvedené trati, v roce 1995 kompletně zrekonstruována a opatřena podchodem. Tak skončily i úvahy o jejím zbourání.

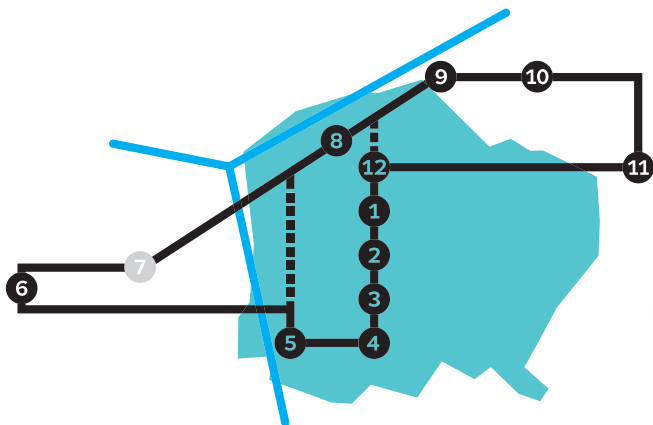
6 | Rozhledna na Andrlově chlumu

Andrlův chlum se svojí nadmořskou výškou 559 metrů byl vždy ideálním místem pro vybudování rozhledny, ze které by se dala obdivovat okolní krajina. Ke zřízení první rozhledny na tomto místě dal podnět Okrašlovací spolek v Ústí nad Orlicí. Vzorem pro jejich záměr se staly rozhledny na Vrchmezí a Bouzově. Přednost dostal bouzovský typ. Stavitel Josef Hernych vypracoval projekt na dřevěnou konstrukci a zhotovil rozpočet. V srpnu 1905 byla stavba podle jeho plánů dokončena a otevřena pro veřejnost. Majitelem a provozovatelem se stal Okrašlovací spolek. Úhledná a hojně navštěvovaná rozhledna vydržela do 17. dubna 1918, kdy nečekaně celá shořela. Ke stavbě druhé rozhledny dal až v roce 1941 popud Klub českých turistů. Ten úspěšně jednal se Zeměpisným ústavem ministerstva vnitra o možnosti postavit na Andrlově chlumu dřevěnou triangulační věž, ale doplněnou vyhlídkovou plošinou a schodištěm se zábradlím. Samozřejmě, že tyto vícenáklady měl uhradit Klub českých turistů. Dohoda byla uzavřena a 35 metrů vysoká, opět dřevěná rozhledna se v září roku 1941 dočkala otevření. Letité povětrnostní vlivy vedly k její postupné destrukci, která byla završena stržením rozpadající se konstrukce v roce 1954.

Třetí rozhledna je výsledkem společného projektu města Ústí nad Orlicí a dalších partnerů. Projektantem víceúčelové telekomunikační věže s rozhlednou se stal ing. Janota. Ocelová konstrukce je vysoká 49,6 metrů, vyhlídková plošina se nachází ve výšce 34,6 metrů.

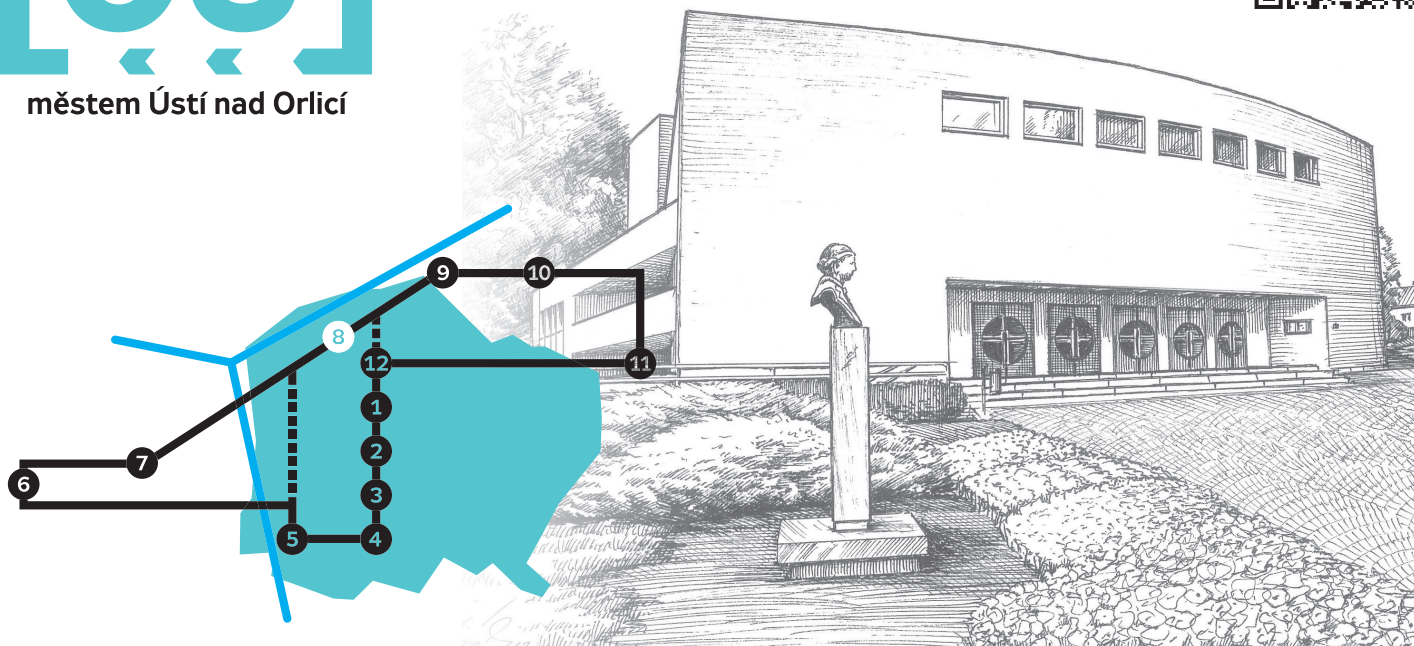
Rozhledna, familiérně nazývaná Stříbrná krasavice, byla slavnostně otevřena 19. 5. 1996. Jejím provozováním pro veřejnost byl pověřen Klub českých turistů v Ústí nad Orlicí. Z rozhledny lze za dobrého počasí zhlédnout Orlické hory, Krkonoše, Králický Sněžník a hřebeny Svitavské pahorkatiny.

7 | Křížová cesta

Vznik křížové cesty má docela romantický nádech. Ne podklady, ale pověst říká, že ústecký tkadlec Augustin Andres, chodící pravidelně se zbožím do Litomyšle, jednoho dne po zdolání nejstrmější části cesty na Andrlův chlum usedl do trávy a usnul. Ve spravedlivém spánku se mu zjevila Panna Marie a vyzvala jej, aby na stráni, po které pravidelně stoupal, vybudoval křížovou cestu. Když se tkadlec probudil, nevěděl, zda má snu uvěřit. Ale bázeň před Bohem mu dodala odvahy, a když získal po poradě s panem děkanem Janem Leopoldem Mosbenderem jeho podporu a dokonce pomoc ve shánění peněz, dal se do díla. Stavba probíhala v letech 1753-1755 a křížová cesta byla panem děkanem vysvěcena 28. října 1755. Kopcí, dosud nazývanému Řetovský, se v tomto čase začalo říkat Kalvárie. Povětrnostní vlivy a chybějící údržba vedly ke zkáze tohoto díla, z něhož dnes zůstalo pouze jediné zastavení mezi třináctou a čtrnáctou kaplí. Ano kaplí, protože rozpadlá zastavení staré křížové cesty nahradily v letech 1852-1853 zcela nové zděné kapličky. I ty potřebovaly dokonalou údržbu, či spíše renovaci, ke které došlo v devadesátých letech minulého století. Jedenáct jich svými sgrafity vyzdobil ústecký výtvarník Zdeněk Brožek. Poslední tři, dvanáctá, třináctá a čtrnáctá jsou větší a mají poněkud bohatší vnitřní výzdobu. Proto jsou opatřeny uzamykatelnými vraty, která se otevírají jen o významných církevních svátcích nebo na požádání. Ve dvanácté kapli se nachází kovoplastika ukřižovaného Krista od Františka Bečky. Obraz Snímání Krista z kříže instalovaný ve třinácté kapli pochází od Richarda Peška, ve čtrnácté kapli lze zhlédnout napodobení Božího hrobu. Takto opravená a upravená křížová cesta byla vysvěcena 12. června 1994.

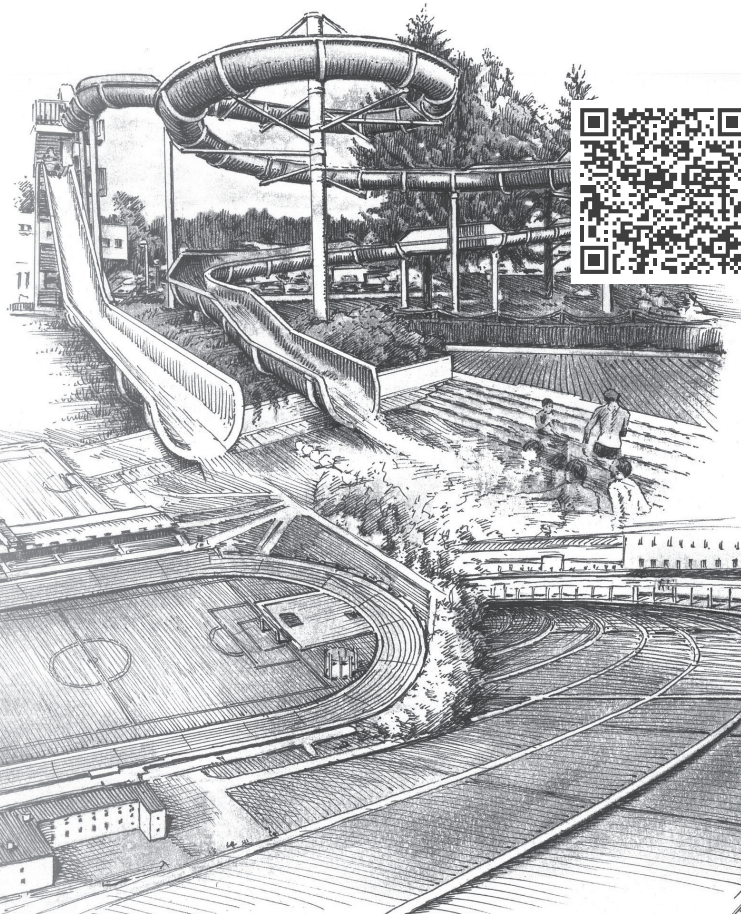
8 | Roškotovo divadlo

Divadlo je svědomím doby. I té, která běžela Ústím nad Orlicí. Také v tomto městě se vedle tradičního zpěvu a hudby začalo kolem roku 1836 hrát divadlo. Začátky mělo hodně skromné. O to víc zrálo přání hrát jednou ve vlastní divadelní budově. Na uskutečnění této vize také začali ochotníci nadšenci systematicky pracovat.

V roce 1896 založili ochotnický spolek Vicena, který v červnu 1919 inicioval vznik Družstva pro postavení divadelní budovy. Jeho prvořadým úkolem bylo shromažďování finančních prostředků. O deset let později začala jednání o vypsání soutěže na plány divadelní budovy. V této záležitosti byl požádán o spolupráci prof. ThDr. PhDr. Josef Cibulka. Významný historik umění, vědec evropského formátu a navíc, ústecký rodák. Právě on doporučil vypsání soutěže mezi místním stavitelem Jaroslavem Radechovským a pražským architektem Kamilem Roškotem. Proč padlo jméno tohoto člověka? Cibulka často působil na Pražském hradě, kde se setkal při úpravě hrobky českých králů v kryptě katedrály sv. Víta právě s Kamilem Roškotem, žákem profesora Jana Kotěry. I přes jednoznačné vyjádření odborníků ve prospěch návrhu pražského architekta následovala ještě

řada složitých jednání. Zkrátka prosadit v Ústí n. O. jeho nevšední projekt nebylo vůbec snadné. Ovšem díky tvrdošíjnosti Josefa Cibulky došlo 4. listopadu 1934 k rozhodnutí realizovat Roškotův návrh. 5. července 1935 byl položen základní kámen. Slavnostní otevření divadla proběhlo 26. září 1936. Stalo se tak v rámci oslav 100. výročí ochotnického divadla a 40. výročí založení divadelního spolku Vicena. Součástí oslav bylo uvedení opery Tajemství od Bedřicha Smetany. V roce 1979 bylo Roškotovo divadlo prohlášeno za kulturní památku Československé republiky. Výjimečné postavení v české moderní architektuře zajistila Roškotovi právě budova divadla v Ústí nad Orlicí a následná realizace Československého

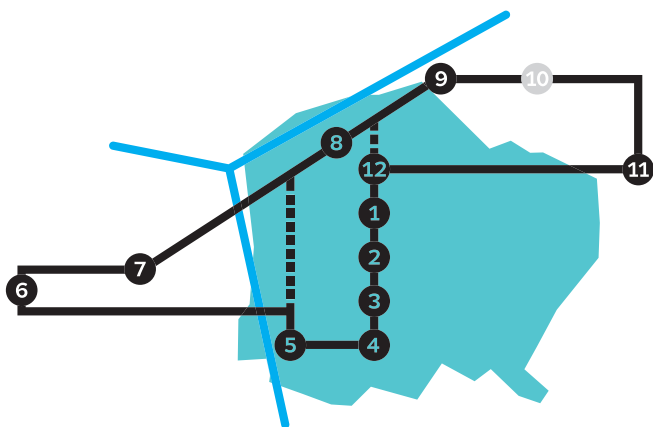

9 | Sportovní areál - Aquapark

Touha po zdraví těla i ducha byla, je a bude. A to ani nemusíme připomínat průkopníky tohoto hesla, Miroslava Tyrše a Jindřicha Fúgnera. Samozřejmě, že se i v Ústí n. O. vždy našlo plno aktivních nadšenců rekreačního, ale dokonce i výkonnostního sportování. Jeho počátky můžeme posunout do první poloviny 20. století. Především plavci využili toku Tiché Orlice, aby zde nejen smočili svá těla, ale postupně tu od roku 1933 začali budovat něco, co mělo být plovárnou. Dostatečná vzdálenost od města umožňovala na rovných lukách zřídit i atletický stadion a tenisové kurty. Ty se svým antukovým povrchem časem staly vyhlášené v rámci republiky. Několikrát do roka zde probíhají různé turnaje, z nichž nejznámější je Rieter Cup. Umístění sportovišť na podměstí u říčního toku se ani v budoucnosti nezměnilo. Naopak, postupně zde byl vybudován celý sportovní areál, mající oprávněně označení jako špičkový. Po opakovaných a bohužel neúspěšných pokusech vybudovat zde plovárnu

s plaveckým bazénem přišel rok 2000, kdy byl v Ústí n. O. konečně otevřen moderní aquapark se skvělým vybavením a s řadou možností aktivního odpočinku. Nachází se zde i dětské bazény a pro děti ještě skákací hrad. Nechybí tobogán o délce 101 metrů, bezbariérový přístup, občerstvení je samozřejmostí.

Další částí dnešního sportovního areálu jsou tři fotbalová hřiště. Z toho dvě s přírodní trávou, jedno s umělou trávou třetí generace. Atletický stadion s tartanovou dráhou snese srovnání s jinými špičkovými zařízeními nejen v naší republice. Opomenout nemůžeme zmodernizovanou saunu ani zimní stadion s celoročním provozem. V letních měsících ho lze využít na IN-LINE nebo BANDY hokej. Součástí tohoto komplexu je také Sporthotel Tichá Orlice. Kromě hotelových služeb mají návštěvníci k dispozici i bohatě vybavenou posilovnu.

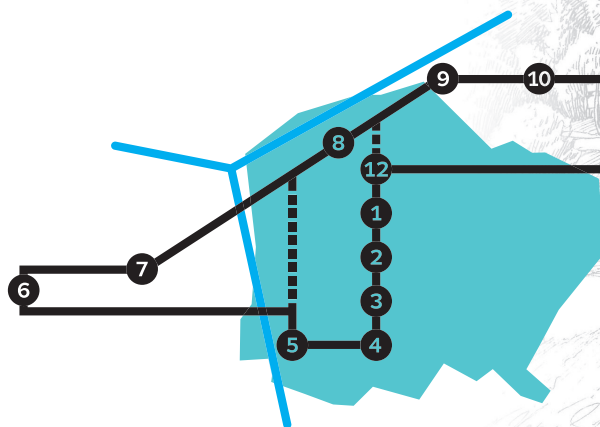

10 | Městský hřbitov Na Hýbli

Vznik ústeckého hřbitova Na Hýbli neměl hladký průběh. Již v roce 1888 dalo c.k. okresní hejtmanství v Lanškrouně obci ústecké příkaz na zřízení nového hřbitova. Ten dosavadní u kostela Nanebevzetí Panny Marie totiž z pietních, zvláště však ze zdravotních důvodů již delší čas nevyhovoval. Ústeckým ale trvalo pět let, než příkaz realizovali.

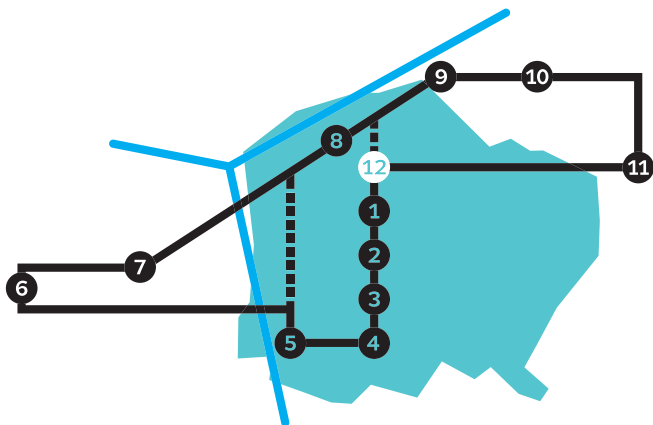
Teprve v roce 1893 byl nový hřbitov, rozdělený do čtyř oddělení, na svátek Všech svatých v místě zvaném Na Hýbli otevřen. Rychlost, s jakou se nová místa zaplňovala, vedla k tomu, že se roku 1909 vedení města, opět na příkaz c.k. okresního hejtmanství v Lanškrouně, začalo zabývat rozšířením hřbitova. A to tak důkladně, že jeho spodní část byla zprovozněna až v roce 1926. Od té doby je hřbitov provozován jako bezkonfesní, takže jsou tu pochovány osoby různého vyznání. Jako celek vyniká svým uspořádáním, uměřenou hřbitovní architekturou a sochařskou výzdobou. Jeho ozdobou jsou díla představitele vrcholu českého symbolismu a secese, ústeckého rodáka Quido Kociana. Svůj podíl na sochařské výzdobě má i zručný ústecký kamenosochař František Koukol. Kamenný kříž představující jistou dominantu hřbitova pochází od choceňského kamenosochaře Josefa Reila.

11 | Areál aktivní turistiky - Cakle

Na severním okraji města Ústí nad Orlicí leží část nazývaná Oldřichovice. Jí protéká řeka Tichá Orlice, jenž byla vždy využívána k provozování vodních sportů. Spatřit na ní kajaky, kanoe a jiná plavidla bylo běžné, ne však dát jim prostor pro odpočinek, občerstvení, táboření. Tento nedostatek postřehla v roce 1997 parta podnikavých nadšenců, která v rámci odboru Klubu českých turistů HORAL iniciativně přistoupila k budování turistické základny v místě nazývaném Cakle, v první chvíli vybavené především pro potřeby vodáků. Byla zde zřízena loděnice, postavena klubovna s velmi jednoduchým ubytováním pro cca 20 lidí a nezbytná kuchyňka. Na úspěšný začátek navázala výstavba bufetu poskytujícího běžné občerstvení, dále sociálního zařízení a tábořiště. V roce 2006 přibyla ubytovna s 15 lůžky. Z těchto zdánlivě skromných začátků máme dnes v Cakli k dispozici jedinečné tábořiště pro 120 osob, bufet s přístřeškem, ubytovnu, sprchy, WC. Půjčovna trekkingových a horských kol, případně dalšího sportovního vybavení jen předchází možnosti vyjížděk na koních. Pokud by měl návštěvník sportovního areálu přesto pocit, že by rád zažil něco adrenalinovějšího, pak má možnost na lodi sjíždět úzké meandry Tiché Orlice, zdolávat 10 metrů vysokou cvičnou horolezeckou stěnu nebo svádět souboj s lanovou Tarzanovou dráhou. Areál v Cakli je dnes k dispozici sportovně založeným skupinám i rodinám s dětmi. Představuje jedinečnou příležitost pro rekreaci a aktivní trávení volného času. Ačkoliv byla dosud řeč pouze o sportu, je nutné připomenout, že se v tomto areálu pořádají i různé kulturní akce jako Benátská noc, Janouškovo Ústí či Caklefest.

12 | Kostel Nanebevzetí Panny Marie

Stojí za povšimnutí, že nynější kostel je již třetím v pořadí stojícím na stejném místě. První dva, obklopeny hřbitovem, byly dřevěné. Počátek staršího sahá až do roku 1297. Vydržel poměrně dlouho. Až do století 16., kdy jej nahradil nový kostel, opět dřevěný na kamenné podezdívce, stále orientovaný od západu k východu. Je známo i jeho vnitřní vybavení, mezi nímž se uvádí i obraz Panny Marie Oustecké. Roku 1673 byl na něj připsán nápis: „Zázračné Panny obraz, který se nad měšťany vznášel a skrze Uhry raněn jest.“ Popsaná událost nemusí být jen pověstí, ale může mít základ v událostech z roku 1468-1469, kdy vojska Matyáše Korvína táhla touto krajinou a plnila široké okolí.

Zásadní změna v životě celé ústecké farnosti nastala 3. dubna 1728 po příchodu prvního ústeckého děkana, Jana Leopolda Mosbendera. Ten nechal v letech 1742-1748 postavit budovu dnešního děkanství. Podílel se také i na zhotovení Křížové cesty, kterou vysvětil v červnu 1755. Ovšem vyvrcholením jeho činnosti byla stavba úplně nového kostela, započatá stržením starého 17. května 1770. Již 21. července 1770 došlo k položení základního kamene ke kostelu novému, který má hlavní osu tentokrát ve směru od jihu k severu. Plány na něj vypracoval stavitel Jakub Pank z Veselí na Moravě. Náročná stavba se protáhla až do roku 1776, její iniciátor se slavnostního otevření nedočkal. Zemřel 24. července 1776 ve věku 83 let a byl pochován v tomto novém kostele. Místo připomíná mosazná deska s nápisem. Vzhledem k tíživé hospodářské situaci trvaly dokončovací práce ještě dalších pět let. Obraz na hlavním oltáři namaloval vídeňský malíř Jan Dallinger z Dallingenu. Bohatou architekturu hlavního oltáře vytvořil ústecký řezbář Josef Pirkl. Ve věži se nachází pět zvonů, stále obsluhovaných ručně. Od roku 1803 zde působí pěvecký sbor Cecilská hudební jednota.

Hernychova vila - film

Natáčení hraného dokumentárního filmu o textilním průmyslníkovi Florianovi Hernychovi a jeho vile v Ústí nad Orlicí začalo koncem roku 2013. Dokument připomíná osudy továrníka a jeho sídla od roku 1907 až po současnost. Snímek byl pojat jako dramatický filmový příběh o muži, v němž se střetávala ctižádost s podnikatelskou ambicí. Pro dynamické vyprávění příběhu a představení secesní architektury Hernychovy vily, bylo využito řady leteckých a jeřábových záběrů. Dynamice filmu pomohly i kamerové jízdy a časosběrné sekvence. Vila stojí v centru města Ústí nad Orlicí obklopená silnicemi, domy a současností. To vše do jisté míry komplikovalo natáčecí práce, které se protáhly na několik měsíců. Kvůli světle žluté omítce budovy, která v ostrém světle způsobila světelný a barevný rozklad obrazu, probíhalo natáčení pouze za měkkého světla. V několika záběrech byla postprodukčně nahrazena obloha pomocí klíčovací techniky, tzv. chromakey. Pro dotvoření atmosféry zimní zahrady posloužil mlhovací stroj.

Jedinou výjimkou, kdy natáčení probíhalo za slunného dne, byly časosběrné sekvence. Postprodukčně nejnáročnější z nich bylo natáčení z rozhledy Andrlův Chlum s pohledem na město Ústí nad Orlicí. I přesto, že je rozhledna vysoká něco málo přes 50 metrů, se podařilo natočit vycházející slunce nad městem. Dodatečné vibrace, které byly způsobeny větrem, vzaly za své při postprodukčním zpracování obrazu.

Floriana Hernycha ve filmu ztvárnil Arnošt Juránek. Co nejvěrnější podoby s předlohou bylo dosaženo kostýmem, líčením a umělými kníry. Natáčení hrané tvorby v interiérech Hernychovy vily trvalo jeden den i se svícením a přesunem techniky. Výsledný film vznikl na základě zadání města Ústí nad Orlicí v pěti jazykových mutacích. Začátkem července 2014 bude film k dispozici na informačních centrech na DVD. Pro Město Ústí nad Orlicí film vyrobila Orlická televize.

Mobilní navigační systém města Ústí nad Orlicí

Je určen pro „chytřejší“ telefony a tablety.

V aplikaci jsou informace o zastávkových místech okruhu, o městě, o službách pro turisty a seznam volnočasových aktivit ve městě a okolí. Informace jsou doplněny fotografiemi a perokresbami zastávkových míst okruhu.

Kontakty

Turistické informační
centrum města Ústí nad Orlicí
Sychrova 16,
562 24 Ústí nad Orlicí

Tel.: 465 514 111 (271)

e-mail: info@muuo.cz

www.ustinadorlici.cz

